

E U R O S A I
SAYIŞTAY DENETİMİNDEN SONUÇ ALINMASI
SEMİNERİ
27 - 29 Mayıs 1992, İSTANBUL

Avrupa Topluluğu
Sayıştayı

T.C. Sayıştay Başkanlığı

Önemli Denetim Alanlarının Seçimi,
Denetim Sonuçlarının Duyurulması
ve Personelin Niteliği
konuları açısından

Sayıştay Denetiminden Sonuç Alınması

SENTEZ BİLDİRİ

EUROSAI

SAYIŞTAY DENETİMİNDEN SONUÇ ALINMASI

SEMİNERİ NOTLARI (*)

1 Şubat 1991 tarihinde Madrid de gerçekleştirilen EUROSAI yönetim kurulu toplantısında aşağıda belirtilen iki konunun 1993 EUROSAI Kongresinde tartışılmasına ve bu tartışmalara hazırlık niteliğinde olmak üzere 1992 yılı içinde iki ayrı ülkede aynı konulara ilişkin seminerler düzenlenmesine karar verilmiştir.

1- Devletin değişen fonksiyonları ve özelleştirme çerçevesinde denetimin rolü

2- Denetim alanlarının seçimi, denetim sonuçlarının kamuoyuna ve Parlamenteoya duyurulması ve personelin niteliği bakımından yüksek denetim kurumu denetiminden sonuç alınması.

Birinci konuya ilişkin seminerin İngiltere ve Çekoslavakya (9-10 Nisan 1992, Prag.) tarafından, ikinci konuya ilişkin seminerin ise Avrupa Topluluğu ile Türkiye YDK. larınca (27-29 Mayıs 1992, İstanbul) yapılması ve bu semineri takiben Türk Sayıştay'ının 130. kuruluş yıldönümünün kutlanması kararlaştırılmıştır.

27-29 Mayıs 1992 tarihleri arasında İstanbul'da yapılan seminer, aşağıda belirtilen konularda 5 oturum halinde gerçekleştirilmiştir :

1. Oturum : "YDK. ların Hukuki Statüsü ve Rolü"

2. Oturum : "Önemine Göre Denetim Alanlarının Seçimi"

3. Oturum : "Denetçi ile Denetlenen Kurum Arasındaki Yazılı ve Sözlü Diyalogun Denetim Sonuçları Üzerindeki Etkisi" ve "Denetim Sonuçlarının ilgililerine, Kamuoyuna ve Parlamenteoya İletilmesi ve Sunulmasındaki Yeni Metodlar"

4. Oturum : "Denetim Elemanlarında Nitelik" ve "YDK. larının Değişen Rolü Karşısında Denetim Personelinin Eğitimsel Kökeni ve Danışman ve Geçici Personel Gibi Uzmanların İstihdamı"

5. Oturum : Raportörlerce, 4 oturumdaki görüşmelerin özetleri sunulmuş, 1993 EUROSAI Kongresinde ele alınacak konular (4 Konu) belirlenmiştir.

(*) Notlar, Sayıştay Uzman Denetçisi Gül Alptürk tarafından kaleme alınmıştır.

"Yüksek Denetim Kurumlarının Hukuki Statüsü ve Rolü" konulu birinci oturumda, ilk olarak; **"Yüksek Denetim Kurumlarının Mevcut Yapısının Tarih Kökleri ve Bütçedeki Gelişmeler ile Gelecekteki Belirtiler Doğrultusunda Değişen Görevleri"** konusu ele alınmış ve yapılan görüşmeler sonucu Yüksek Denetim Kurumlarına tahsis edilen bütçe ve personel imkanlarındaki artışla birlikte, bu kurumlar ve mali kontrolün öneminde bir artış olduğu vurgulanmış ve kamu sektörü dış denetimine verilen bu önemin yirmibirinci yüzyılda da artarak devam edeceği inancında birleşilmiştir.

İkinci olarak; **(i) Parlamento'ya Karşı Sorumluluk, (ii) Denetim Personelince Takdir Yetkisinin Kullanılması, (iii) YDK. ların Diğer Denetim Organlarıyla Koordinasyonu açısından Yüksek Denetim Kurumlarının Bağımsızlığı**, konuları görüşülmüş ve yargı kuruluşu şeklinde organize olmayan YDK. lara parlamento desteğinin önemi vurgulanarak, bu kurumların denetim sonuçlarının parlamento'ya değerlendirilmesi ve izlenmesinin, denetimde istenilen sonucun alınmasına büyük katkı sağlayacağı kabul edilmiştir. Diğer taraftan, yargısal güce sahip YDK kararları, yasal açıdan bağlayıcı olduğundan, bu kurumlar için parlamento ile irtibatın daha az önem taşıdığı belirtilmiş ve bu şekilde düzenlenmiş YDK. ların denetim personeli tarafından takdir yetkisi kullanılmasının, diğer YDK. lara oranla daha mümkün ve kolay olduğu belirtilmiştir. Diğer denetim organlarıyla koordinasyon konusunun giderek önem kazandığı, Bu koordinasyonun bazı YDK. larca, o kurumların denetim sonuçlarından yararlanmak şeklinde gerçekleştirildiği, bazılarınca da denetim öncesinde böyle bir işbirliğine gidildiği ifade edilmiştir.

Birinci oturumda son olarak; **"Denetim Türü ile Denetimden Elde Edilmesi İstenilen Sonuçlar Arasındaki Bağlantı"** konusu gündeme gelmiş, ancak bu konuda bir mutabakata varmanın güç olduğu ve her YDK. nın farklı uygulamaları olduğu düşüncesi kabul görmüştür.

"Önemine göre Denetim Alanlarının Seçimi" konulu ikinci oturumun ilk bölümünde; **"Denetim Önceliklerinin Seçiminde Kullanılan Karar Mekanizmaları"** ve **"Parlamento Dışındaki Kuruluşların Bu Karar Mekanizmaları Üzerindeki Etkisi"** konuları görüşülmüş ve özellikle performans denetimi için büyük önem taşıyan ve denetim sonuçlarının etkinliğinde büyük rol oynayan önceliklerin seçimi konusunda tüm YDK. lara uygulanabilecek bir dizi ölçüt ortaya koymanın mümkün olmadığı, ancak bu konudaki görüş alışverişi için EUROSAT'ın yararlı bir ortam oluşturduğu noktasına dikkat çekilmiştir.

İkinci oturumun sonraki bölümünde; **"Denetim Personelinin Denetim Alanlarının Belirlenmesindeki Rolü"** konusu görüşülmüş ve denetim personelinin seçim sürecine daha fazla katılması, hatta bu katılımın denetimin planlanma aşamasına kadar götürülebilmesi, denetçilerin de bunu gerçekleştirecek şekilde eğitilmesi gereği üzerinde durulmuştur.

"Denetim Sonuçlarının İlgililerine Kamuoyuna ve Parlamenteoya Sunulması" konulu üçüncü oturumda ilk olarak; **"Denetim Sonuçlarının Sunulması Yolları ile Denetimden sonuç Alınması Arasındaki İlişki"** konusu görüşülmüş ve denetim sonuçlarının gerek sözlü gerek yazılı olarak denetlenen kurumlara ve Parlamenteoya duyurulabileceği, duyurma yollarından en çok kullanılan yazılı rapor olmakla birlikte, mesaj karşı tarafça alındığı sürece, sözlü iletimin de etkili olabileceği dile getirilmiştir. Bu oturumda yazılı raporun şekli de görüşülmüş ve kamuoyunun ilgisini çekmek için raporun okuyucunun kolayca okuyabileceği, bir ifadeyle ve kısa olarak yazılması gerektiği belirtilmiştir. Daha sonra **"Denetimden Alınacak Sonuçlar ve Yüksek Denetim Kurumunun Kamuoyundaki Görüntüsü Üzerinde Medya İlgisinin Önemi"** konusu görülmüş ve denetim sonuçlarının belinde yer almasının, bu sonuçların izlenmesinde en etkili yol olacağı düşüncesinden hareketle bulguların basına doğru yansımalarını teminen yıllık rapora özet bölümün eklenmesi ve bu konuda uzman gözetici istihdamından yararlanılması önerilmiştir.

Üçüncü oturumun sonraki bölümünde; **"Denetçi ile Denetlenen Kurum Arasındaki Yazılı ve Sözlü Diyalogun Denetim Sonuçları Üzerindeki Etkisi"** ve **"Denetim Sonuçlarının İlgililerine, Komisyon ve Parlamenteoya iletilmesi ve sunulmasındaki Yeni Metodlar"** konularının görüşülmesi ile tamamlanmıştır. YDK'lar bu konulara ilişkin tecrübelerini aktardıktan sonra denetçi ile denetlenen kurum arasındaki diyalogun denetim sürecinin ayrılmaz bir parçası olduğu noktasında fikir birliğine varılarak bu diyalogun başarısında ve dolayısıyla denetlenen kurumla güvene dayalı bir ilişki oluşturulmasında denetçiye büyük bir görev düştüğü kabul edilmiştir. Özellikle kamu sektörü denetçisi için sözkonusu diyalogun sağlığı ve sürekliliğinin denetimden istenilen sonucun alınmasındaki önemi vurgulanmış ve denetlenen kurumların cevaplarının raporda mutlaka yer alması gereği ifade edilmiştir.

"Denetim Elemanlarında Nitelik" konulu dördüncü oturumun ilk bölümünde; **"Denetçinin Kamu oyundaki Görüntüsü"** ve **"Denetim Sonuçlarının Elde Edilmesinde Personelin İşe İsteklendirilmesinin ve İş Tatmininin Önemi"** Konuları görüşülmüş ve denetim sonuçlarını üreten kesim olan denetim personelinin, düzenlilik ve performansı denetim becerileri elde edebilmesi için eğitilmesi gerektiği önemle vurgulanmıştır. Diğer taraftan denetçi kesimini, tüm kariyeri süresince sadece düzenlilik denetimi yapmakla görevli kılmanın o kişilerin işe isteklendirilmesi ve iş tatmini açısından büyük problemler doğuracağı belirtilmiştir.

Oturumun sonraki bölümünde; **"Yüksek Denetim Kurumlarının Değişen Rolü Karşısında Denetim Personelinin Eğitimsel Kökeni ve Danışman ile Geçici Personel Gibi Uzmanların istihdamı"** konuları gündeme gelmiş ve görüşmeler kamu harcamalarının mali denetimi konusunda YDK'ların sorumluluklarını sürdürmesi gerektiği, bunu yapmak için

de zaman zaman danışman ve geçici personel istihdamına lüzum hissedildiği noktaları etrafında toplanmıştır. Bu şekilde Uzman personel istihdam eden YDK'lar, bu kişileri işe alma ve kullanma yöntemlerini ve ne gibi bir fayda sağladıklarını açıklamışlardır.

Seminerin bu oturumu eğitim konusunda EUROSAT çerçevesindeki işbirliği imkanlarının görüşülmesi ile kapanmış ve eğitimin kendi ülkesinde yapılabileceğini düşünen üyelerin bu konuya ilişkin tekliflerinin EUROSAT Sekreteryası tarafından EUROSAT Yönetim Kuruluna götürülmesine karar verilmiştir.

Beşinci oturumda; raportörlerce dört oturuma ilişkin görüşmelerin özeti takdim edildikten sonra, 1993 EUROSAT Kongresinde üzerinde durulabilecek konuların belirlenmesi amacıyla görüşmeler yapılmış ve aşağıda belirtilen dört konunun Kongreye sunulmasına karar verilmiştir:

1- Performans Denetiminde, Önemine Göre Denetim Alanlarının Seçimi İçin uygulanacak Usul ve Ölçütler ve Bu Süreç İçinde Denetim Elemanlarının Etkin Kullanımı.

2- Denetçi ile Denetlenen Kurumlar Arasındaki Yazılı ve Sözlü Diyalogun Denetim İşinin Yürütülmesi, Rapora Dönüştürülmesi ve İzlenmesine Katkısı.

3- Kamu Denetçisinin Gelişen Rolü Gözönünde Tutulduğunda İşe Alma ve Eğitim Politikalarının Denetim Personelinin Etkinliğine ve İşe İsteklendirilmesine Katkısı.

4- YDK ile Parlamento Arasındaki İlişkiler:

YDK'nın Konumu, Parlamento'ya Yazdığı Raporların İzlenmesi ve YDK'nın Konuya Olan Sorumluluğu.

27.5.1992 TARİHİNDE İSTANBUL TELEVİZYONU SABAH KÜŞAĞINDA "GÜNAYDIN TÜRKİYE" PROGRAMINDA SAYIŞTAY GENEL SEKRETİ SAYIN ŞEMSETTİN AZİZOĞLU İLE YAPILAN GÖRÜŞME METNİ

SORU :

Sayın AZİZOĞLU, bize (izleyicilerimize) Sayıştay'ın ne zaman ve ne amaçla kurulduğundan kısaca söz edermisiniz?

CEVAP :

29 Mayıs 1862'de Sultan Abdülaziz Fermanı ile "Divan-ı Ali-i Muha-sebe" adıyla Mali Teşkilatın ıslahı amacıyla kazai (Yargısal) yetkiyle devletin hesaplarını kontrol üzere kurulmuştur.

Cumhuriyet döneminin 1924 tarihli ilk Anayasasında yerini bulan Sayıştayımızın, bu konumu görev ve yetkileri 1961 ve 1982 Anayasasıyla güçlendirilmiştir.

1982 tarihli Anayasamızın 161. maddesiyle Sayıştay; Devletin gelir, gider ve mallarını T.B.M.M. adına denetlemek ve sorumluların hesap ve işlemlerini kesin hükme bağlamakla görevlendirilmiştir.

SORU :

Bugün başlayan ve 3 gün sürecek olan EUROSAT (Avrupa Yüksek Denetim Kurumları Teşkilatı) semineri hakkında da kısaca bilgi verirmisiniz?

CEVAP :

Avrupanın 32 ülkesinin ve Türkiye'nin de üyesi olduğu Avrupa Yüksek Denetim Kuruluşları (EUROSAT) teşkilatının 1993 yılında yapılacak 2. kongresine hazırlık niteliğinde düzenlenen ve 27-29 Mayıs 1992 tarihleri arasında İstanbul Swissotel'de yapılacak olan EUROSAT seminerinde "SAYIŞTAY DENETİMİNDEN SONUÇ ALINMASI" konusu tartışılacaktır. Bu seminer Avrupa Topluluğu Sayıştay'ı ile birlikte düzenlenmiştir.

Seminerde 26 üye ülkenin delegelerinin yanında komşu ve dost 7 ülke Sayıştaylarından da temsilciler dinleyici olarak bulunacaklardır.

Seminer açılışı (27 Mayıs 1992 günü) saat 9.00 da Yıldız Şale Köşkünde yapılacaktır. Açılışta T.B.M.M. Başkanı, EUROSAT Başkanı ve Sayıştay Başkanı birer konuşma yapacaklardır. Tören bitiminde delegeler ile dinleyiciler Swissotel'de seminer çalışmalarına başlayacaklardır.

SORU :

Sayın AZİZOĞLU yukarıda Sayıştay'ın 130 uncu yıldönümünü kutlamakta olduğunuzu söylediniz. Başarılı bir geçmişe sahip olan kurumunuzun geleceği hakkında neler planlamaktasınız?

CEVAP :

1 Haziran 1992 tarihinde yukarıda sözünü ettiğimiz EUROSAl seminerinin ardından Ankara'da bu seminere katılan delegelerin iştirakleriyle Türk Sayıştayının 130. kuruluş yıldönümü etkinlikleri çevresinde KUTLAMA TÖRENİ ve PANEL yapılacaktır.

Burada da "Sayıştay Denetiminden Sonuç Alınması" konusu, Parlamentoerler, Akademisyenler, Bürokratlar, Denetim mensuplarının katılımı ile tartışılacaktır.

Seminer ve Panel'den elde edeceğimiz sonuçlar ışığında mevcut planlarımızı yeniden değerlendirerek, kamuoyu ve parlamentoca beklenen etkin bir denetime, çağdaş denetim tekniklerinden yararlanarak kısa zamanda geçmek amacındayız. Bu amaçla bir yandan kısa dönemde mensuplarımız için yurt içi ve yurt dışı hizmet içi eğitim çalışmaları yürütülürken, uzun dönemde de etkin denetime geçişi sağlayacak yasal düzenlemeler ve kurum içi reorganizasyon gerçekleştirilecektir.

Kurumumuz esas itibariyle hesap ve işlemlerin doğruluğu ve mevzuata uygunluğunun denetimini yapmakta, bunlara ilişkin denetçilerimizce hazırlanan raporlara dayanarak dairelerimizce de sorumlular hakkında beraat ve tazmin hükmü verilerek ilam çıkarılmaktadır.

Devletin değişen fonksiyonları, söz konusu klasik denetimden ayrı olarak idarenin eylem ve işlemlerinin etkinlik, verimlilik ve tutumluluk ilkelere uygun olarak yapılıp yapılmadığının kontrolünü sağlayan Performans Denetimine de ihtiyaç göstermektedir.

Sayıştayımız bu ihtiyacı gözönünde tutarak yakın gelecekte klasik denetimle birlikte performans denetimi yapma çabası içerisinde olacak ve böylece elde edeceği sonuçları kapsamlı raporlarıyla kamuoyuna ve parlamentoya aktararak, kendisinden beklenen işlevi yerine getirmiş olacaktır.

SAYIŞTAY BAŞKANI M.VECDİ GÖNÜL'ÜN
TÜRK SAYIŞTAYININ 130. KURULUŞ YILDÖNÜMÜ
MÜNASEBETİYLE YAPTIKLARI AÇILIŞ KONUŞMASI

Saygıdeğer Davetliler;

Teşkilatımızın 130. kuruluş yıldönümünü kutladığımız bu törene teşrifinizden dolayı hepinize ayrı ayrı şükranlarımı sunuyor, şahsım ve Sayıştay Camiası adına içten duygularıyla hoşgeldiniz diyor, en derin saygılarımla selamlıyorum.

Hukuk devletinin ve kanun hakimiyetinin en önemli unsurlarından biri olan Sayıştay, Osmanlı Döneminde Divan-ı Muhasebat adıyla ve bugünkü mahiyeti ile 1862 yılında kurulmuştur. Ancak bu kurulma hareketi hiç düzenlenmemiş bir alanın ilk defa tanzim edildiği şekilde anlaşılmalıdır. Selçukilerden tevarüs edilen mali düzene, Osmanlının yerine kaim olduğu Orta Romadan faydasına inanılarak dikkatlice seçilen uygulamalar ve kendisinin vazettiği orijinal prensipler daha kuruluş safhasında, M.S. 1300 lerde ciddi bir mali idareyi de beraberinde getirmiştir. Örneğin Devletin Kuruluşu ve isim babası Osman Gazi'nin "Beytülmal-i Müslimini muhafaza ederek Devletin servetini teksire çalışıp, mesarifi meşruaya kıyafetinden ziyade akçe telef etmemeye ihtimam" şeklinde vazettiği hüküm, asırlarca temel ve muteber bir kanun hükmü olarak yaşamıştır.

Osmanlılar çağdaş devletin ana unsurlarından olan bürokrasiyi dünyada ilk kuran devletlerden biridir. Bu cümleden olarak İstanbul Fatih Sultan Mehmet bugünkü muhasebe ve defterdarlık teşkilatını kurmuş, onun torunu Yavuz Sultan Selim ise mali işlem ve hesapların kontrolünü ilk defa bu iki teşkilattan bağımsız hale getirerek "Baki Kulları" adıyla bir murakebe kurulu oluşturmuştur. "Baş Baki Kulu" unvanlı bir başkanın idaresindeki bu kurul, mali idarenin istisnasız bütün işlem ve hesapları üzerinde çok ciddi bir kontrol tesis etmiş ve devlet malına hiyanet edenler hakkında bu kuruluşun verdiği kararlar hiç bir gecikmeye uğramaksızın infaz edilmiştir. Bugünkü Sayıştayımızın geleneklerini o günlere kadar götürmenin pek çok hususu izahta yardımcı olacağı muhakkaktır.

Devletin mali hayatındaki en geniş kanuni düzenlemeler, batılıların "Muhteşem" unvanı ile tavsif ettikleri bizim ise çok geniş kanunlaştırma faaliyetleri sebebiyle "Kanuni" dediğimiz Amerika Kongre salonunda Dünyadaki gelmiş geçmiş en büyük kanun koyucuları arasında kabartma heykeli yer alan Sultan Süleyman tarafından yapılmıştır. Devletin gelir ve giderleri ilk defa onun zamanında, 1562 de bir nevi "Bütçe" şeklinde dengelenmiştir.

Amerika kıtasının tabii kaynaklarının Avrupa'ya aktarılmasının başlamasıyla, orada kolayca ve bol miktarda elde edilen ve ülkemizin parasının dayanağı olan gümüş ve diğer kıymetli madenler yurdumuza gerçek ekono-

II

KUTLAMA TÖRENİ VE PANEL

1 Haziran 1992, Ankara

mik değerler karşılığı ve sınırsız bir şekilde sokulmaya başlayınca sosyal huzursuzluk ve idari sıkıntılara yol açan enflasyon başlamış, buna kamu gelir kaynaklarının azalması ve devletin ısrarı da eklenince yeni mali kontrol tedbirleri gündeme gelmiştir. Bunun sonucu 1862 lerde Sultan Aziz tarafından Divan-ı Alii Muhasebe veya Divan-ı Muhasebat adıyla kurulan teşkilatımız, 1876 da parlamentolu sisteme geçilmesiyle onun şartlarına uyarlanarak Anayasal bir müessese olarak düzenlenmiş, 1923 de Cumhuriyetin kurulması ile Büyük Atatürk tarafından çağdaşlaştırılarak muhafaza edilmiştir.

Aynı kimliği muhafaza eden 1982 Anayasası mevcut kanunu muvacehesinde Sayıştay'ın görevleri;

- Genel ve Katma Bütçeli dairelerin bütün gelir, gider ve mallarını denetlemek
- Sorumluların hesap ve işlemlerini hükme bağlamak
- Kanunlarla verilen, inceleme denetleme ve hükme bağlama işlerini yapmak
- T.B.M.M.'ne kesin hesap ve diğer gerekli konularda rapor vermek.

Sayıştayın bu görevleri esas itibariyle iki ayrı kesimi vasıtası ile ifa eder. Sayıları 500'ü bulan tamamen mustakil, sorgulama yetkisine sahip, denetimlerini, T.B.M.M. adına yapan çok iyi yetişmiş bir denetçi kadrosu ve 58 üye ve 8 daire ile çeşitli kurullardan oluşan, sorumluların hesap ve işlemlerini Anayasadan aldığı yetkiyle tamamen bağımsız olarak kesin hükme bağlayan yargı bölümü. Bu her iki bölüm fevkaledede ahenkli bir şekilde çalışmaktadır.

Bu arada diğer ülkelerin Sayıştayları ile düzenli bir şekilde sürdürdüğümüz ilişkilere de temas etmek isterim. Teşkilatımız Avrupa Sayıştayları EUROSAI ile Dünya Sayıştayları Birliği INTOSAI'ın aktif üyelerinden biridir. Avrupa Sayıştayları birliği EUROSAI'ın denetçilik görevi halen üzerimizdedir. Diğer taraftan bu günlerde EUROSAI'ın çok önemli ve yüksek katılımlı bir seminerine ev sahipliği yapmaktan duyduğumuz övüncü belirtmek isterim.

Bugün başarı ile uygulanan denetim usul ve esaslarını, devlet harcamalarını daha etkin ve verimli kılacak bir istikamette yönlendirecek muhtevaya ulaştırmak en önde gelen amaçlarımızdandır. Halen sarf evrakı üzerindeki denetime ek olarak yapılan fiziki denetimi daha tatminkar hale getirmek ve belli büyük projeleri performans denetimi kapsamına almak bunun en sağlıklı yolu olarak görünmektedir.

Bu amaçların gerçekleştirilmesi için Sayıştay denetim bünyesinde yapılacak değişiklikler yanında, 1973 yılında uygulamaya konulan program bütçeye tam anlamı ile işlerlik kazandırılması, yatırım projelerinin ve diğer

bazı harcamaların performans denetimi için gerekli bilgi ve kayıtları ihtiva eder hale getirilmesi de bir zaruret olarak ortaya çıkmaktadır. Ayrıca 3162 sayılı Kanun öngördüğü Sayıştay raporlarının T.B.M.M.de görüşmeye konu olması meselesi, Meclis İç Tüzüğü'nde bu hükme paralel düzenleme yapılmaması sebebiyle uygulama dışı kalmaktadır. Bu sene ilk defa yatırım ve harcamaların fiziki denetimi tek bir nihai raporda tevhid edilecek şekilde sistemleştirilmiştir. Tüzükte ilgili sorunun çözülmesi halinde bu raporun T.B.M.M. ne sunulması önemli bir başlangıç olacaktır kanaatindeyim.

Açıkladığımız hedefleri gerçekleştirecek kadroların yetiştirilmesine başlanmıştır. Çok ciddi olarak icra edilen iki yıllık meslek içi eğitimimize; sistem, maliyet-fayda analizi eğitim çalışmaları ithal edilmiştir. Bu meyanda çok yoğun bir yabancı dil eğitimine başlanmış ve devamı mahiyetinde yurt dışı uygulamaların incelenmesi programlanmıştır.

Diğer taraftan Anayasa ve Anayasa Mahkemesi Kararlarına rağmen bazı kamu kuruluşlarının yasal denetiminin Sayıştay denetiminin dışında tutulması ülkemizde bu konudaki denetim bütünlüğünü imkansız kılmaktadır. Yeni Anayasa hazırlıkları meyânında Sayıştaya kendi denetim alanının sınırlandırılması hallerine münhasır olmak üzere Anayasa Mahkemesine müracaat hakkının tanınması bu meseleyi kökünden çözecektir.

Bugün değişen dünyamızın şartları, insan ve çevresi dünden çok farklıdır. Hayatı, fiziki varlığı, hürriyetleri tehdid altında olan dünün insanı, yerine, bu ve benzeri kavramların kesin teminat altına alınması ile bugünün insanı, emeğinin, sermayesinin ve katlandığı risklerin ürünü olan mali durumunun tehlide ve haksızlığa uğraması endişesini taşır olmuş, diğer bir ifade ile düne nazaran bugün daha çok homo-economicus fertler olmuştur. Diğer taraftan halkın devletçe kendisi için yapılan harcamaları murakabe yolları ve imkanlarının düne göre daha fazla genişlemiş olmasına karşılık devletlerin ve kamu hizmetlerinin kazandığı yeni anlayış, hacim,vusat ve boyutlar, kamu harcama kalemlerinin çok çeşitlenmesi, teknik hale gelmesi ve kayıtlarının muğlaklaşması kişilerin kendi kazanç veya mal varlıklarından yasal kamu hizmetlerinin en iyi şartlarda gerçekleşmesi amacıyla feragat ve fedakarlıkla devlete emanet ettikleri paraların harcanması bizzat veya parlamentodaki temsilcileri aracılığıyla ayrıntılı kontrolüne ve hükme bağlanmasına imkan vermemekte, bu husus ise çağımızda Sayıştayların önemini daha da artıran önemli bir unsur olarak tezahür etmektedir.

Bu mutlu, kıvançlı ve sevinçli günümüzde siz değerli misafirlerimizi, EUROSAT üyesi ülkelerin çok saygı değer Sayıştay Başkan ve Üyelerini, aziz mensuplarımızı aramızda görmekten ve ağırlamaktan duyduğum memnuniyeti belirtir, Sayıştayımıza daha nice asırlar başarılı görevler diler, teşrifinizden dolayı teşekkürlerimi ve saygılarımı sunarım.

**INTOSAI YÖNETİM KURULU BAŞKANI VE
ALMANYA FEDERAL CUMHURİYETİ
SAYIŞTAY BAŞKANI DR. HEINZ GÜNTER ZAVELBERG'İN
TÜRK SAYIŞTAYI'NIN 130. KURULUŞ YILDÖNÜMÜ
MÜNASEBETİYLE YAPTIKLARI KONUŞMA (*)**

Sayın Cumhurbaşkanı,
Ekselanslar,
Sevgili Meslektaşım Sayın Gönül,
Hanımefendiler ve Beyefendiler,
Sevgili Meslektaşlarım,

Uluslararası Yüksek Denetim Kuruluşları Teşkilatı (INTOSAI) Prezidyum Başkanı ve Almanya Federal Cumhuriyeti Sayıştay Başkanı olarak, Türk Sayıştayının kuruluşunun 130. yıldönümü münasebetiyle kutlamaktan büyük mutluluk duyuyorum.

Gerek bu yıldönümünün anlamı, gerek Sayıştay kuruluşunun Türkiye Cumhuriyeti için taşıdığı anlam, hem Sayın Cumhurbaşkanı zât-ı âliilerinin burada bulunuşu hem de Devletinizin diğer yüksek temsilcilerinin burada bulunmaları ile vurgulanmaktadır. Uluslararası alanda Türk Sayıştayı'na verilen yüksek değer, yabancı Sayıştaylardan bu kadar çok sayıda üst düzey temsilcisinin katılımından açıkça anlaşılmaktadır.

Meslektaşım Sayın Gönül, siz Türk Sayıştayının 130. kuruluş yıldönümü vesilesiyle Sayıştaylar arasında uluslararası bir toplantı düzenlediniz ve bizler de davetinize seve seve icabet ettik. Bu davetiniz Türk Sayıştayı'nın uluslararası işbirliğine ne kadar açık olduğunu simgelemekte ve mali denetim makamları arasındaki bağların ulusal sınırları aştığını kanıtlamaktadır.

Gerek jeopolitik konumu, gerek kültürel ve tarihi gelenekleri ile Türkiye bir yanda Avrupa, diğer yanda Yakın Doğu ve Kuzey Afrika arasında bir köprü işlevi görmektedir. Bu çerçevede Türkiye kendisini daima hem bir Avrupa hem de bir Yakın Doğu ülkesi olarak algılamıştır. Dolayısıyla, Türk Sayıştayı'nın Avrupa Yüksek Denetim Kurumları Bölge Teşkilatı EUROSAI'nın kuruluşunda aktif katılımında bulunması doğal bir gelişme olarak görülmelidir. Türk Sayıştayı'nın EUROSAI içinde ne kadar önemli bir rol oynadığı, özellikle son günlerde görülmüştür. İstanbul'daki EUROSAI seminerinin evsahibi ve ortak düzenleyicisi olarak Türk Sayıştayı bizlere dene-

-----
(*) Konuşmacının Almanca yaptığı konuşmanın Türkçe metnidir.

tim sonuçlarını nasıl iyileştirebileceğimiz konusunda karşılıklı tartışma imkanı bulduğumuz bir ortam yaratmıştır. Velence ve Prag seminerlerinden sonra İstanbul semineri EUROSAT kuruluşunun gelişmesinde yeni bir dönüm noktası teşkil etmiştir.

Türk Sayıştay'ının uluslararası bağlantıları Avrupa ile sınırlı değildir. Yakın Doğu ve Kuzey Afrika ülkeleri Yüksek Denetim Kuruluşları temsilcilerinin burada bulunmaları, Türk Sayıştay'ının Avrupada yer almayan komşu bölgelerde bulunan kardeş kuruluşlar ile ne kadar iyi ilişkiler içinde olduğu kanıtlamaktadır. Burada Ankara'da bu iyi ilişkilerden bizler de yararlanabildiğimiz ve karşılıklı görüş ve tecrübe alışverişimizi Avrupa sınırlarının ötesine genişletebildiğimiz için sizlere teşekkür borçluyuz.

Türk Sayıştayının tarihi Osmanlı İmparatorluğu dönemlerine dayanmaktadır. Bu kuruluş Cumhuriyet döneminde konumunu güçlendirmiş ve kamu maliyesinin parlamenter denetimi açısından vazgeçilmez bir Devlet kuruluşu haline gelmiştir. Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Sayıştay'ın öncelikli görevi olarak, devletin gelir, gider ve malvarlığını T.B.M.M. adına denetlemek öngörülmüştür. Bunun yanısıra, Türk Sayıştayına geleneksel üç Devlet kuvvetinin dışında bağımsız bir konum verilmiştir.

Bağımsızlık, Sayıştayların denetim görevlerini dış etkilerden arınmış olarak yerine getirebilmeleri için önemli bir ön şarttır. Kamu maliyesinin sağlıklı olabilmesi açısından, Sayıştayların bağımsızlıklarını sürekli aktif olarak kullanmaları gereklidir. Aktif bağımsızlık cesaret ister : Yalnız denetlenen kuruluşu eleştirme cesareti değil, aynı zamanda idare kurumlarının hatalarının siyasi sorumluluğunu taşıyan ve çoğu zaman eleştiri konusu kararları bizzat almış olan Hükümeti de eleştirme cesaretidir sözkonusu olan.

Bunun da ötesinde, bağımsız olma cesaretinin Parlamenteoya karşı da ispatlanması gerekir. Parlamenteoya alacağı kararlarda destek olmanın anlamı, Sayıştayların görüşlerini bildirmeden önce bunların siyasi kabul görüp görmeyeceğini araştırmak değildir.

Sayın Cumhurbaşkanı, Muhterem Hanımefendiler, Beyefendiler; bugün kutladığımız kuruluş yıldönümü yalnız mali denetimin geleneği üzerinde fikir üretmemiz için değil, aynı zamanda modern bir mali denetimin üstesinden gelmek zorunda olduğu güçlükleri de incelememiz için vesile olmalıdır. Geçtiğimiz yıllarda çoğu ülkede düzenlilik denetiminin yanısıra, ekonomiklik denetimi de uygulanmaya başlamıştır. Ekonomiklik açısından mali denetim, rakamsal bilgilere dayanan denetimin sınırlarını aşmaktadır. Böyle bir denetim, tasarruf imkanlarını ve kıt olan mali kaynakların daha etkin şekilde kullanım imkânlarını bize göstermektedir. Geniş kapsamlı Devlet Proje ve Programları konusunda, bunlarla varılmaya çalışılan hedeflerin ne ölçüde gerçekleştiği veya gerçekleşip gerçekleşmediği de incelenebilir. Ekonomik olmayan bir idare uygulamasının en çarpıcı örneğini, istenilen hedeflere varılamaması nedeniyle, bütçe kaynaklarının boşyere sarfedilmiş olması teşkil eder. Aynı husus, öngörülen hedeflere kamu kaynaklarını çok

az veya hiç kullanmaksızın erişilebileceği durumlar için de geçerlidir. Bu nedenle, ekonomiklik denetiminin ölçüsü, hedeflerin gerçekleşmesi ve bu amaca yönelik tedbirlerin geçerliliğinin denetlenmesidir. Günümüzdeki veya gelecekteki idari kararlarda bu başarı denetiminin önemi giderek artacaktır.

İstanbul'da ele aldığımız, Sayıştayların daha iyi denetim sonuçları alabilmeleri için neler yapılabileceği, Sayıştayların politika alanında karar alma durumunda olanlara bu kararlarında nasıl daha iyi destek olabilecekleri konusunu bugün öğleden sonra yapacağımız panelde derinleştireceğiz. Bu tartışma sonucunda da geleceğe yönelik olarak çok değerli yeni fikirler edineceğimizden eminim. Bize verdikleri bir fikir alışverişi imkanından dolayı Türk Sayıştayına ve onun Başkanına uluslararası mali denetim camiası adına teşekkür etmek isterim.

Sayın Cumhurbaşkanı, Muhterem Hanımefendiler, Beyefendiler; Türkiye'de biz misafirlere karşı gösterilen içtenlik ve misafirperverlik bizleri daima mahçup etmiştir. Ben şahsen Türk Sayıştayının 125. Kuruluş Yıldönümü kutlamalarını zevkle ve minnetle hatırlıyorum ve bizlere karşı gösterilen o içten ve sevecen kabulü unutamıyorum. Bu kutlama vesilesiyle de ilginç ve yoğun bir program düzenlenmiştir. Hepimiz öngörölmüş olan tartışmaları ve resmi görüşmeler dışında yapacağımız fikir teatilerini sabırsızlıkla bekliyoruz. Uluslararası Yüksek Denetim Kurumları Teşkilatı (INTOSAI) adına Türk Sayıştayına gelecekteki çalışmalarında başarılar diliyorum.

TBMM BAŞKANI HUSAMETTİN CİNDORUK'UN SAYIŞTAY'IN 130'UNCU KURULUŞ YILDÖNÖMÜ DOLAYISIYLA YAPTIKLARI KONUŞMA

Uzun ve köklü bir geçmişe sahip olan Sayıştay'ımızın 130'ncu kuruluş yıldönümünü en iyi dileklerle kutluyorum.

1862 yılında Divanı Muhasebat adıyla kurulan Sayıştay, 1876 yılından itibaren Anayasamızda yerini alarak, sürekli bir gelişme göstermiş ve Cumhuriyet döneminde demokratik rejimin, yüksek mali denetim organı niteliğine kavuşmuştur.

Bilindiği gibi, demokrasilerde parlamentoların temel işlevlerinden biri de yürütme organını denetleme görevidir.

Bu görevin tam olarak yerine getirilmesi, demokrasinin işlev ve işlevliliğini güçlendirir ve halkın parlamentoya, dolayısıyla demokratik rejime olan güvenini artırır, pekiştirir.

Denetim sadece siyasi anlamdaki uygulamaları değil, devletin genel yapısında yer alan tüm kurum ve kuruluşların harcamalarını ve hesap muhakemelerini de kapsar.

İşte bu mali denetim işlevinin önemli bir bölümü Sayıştay tarafından yerine getirilir. Bütçenin, yasalara uygun olarak kullanılmasını, sarfedilmesini denetler. Bu denetimi, parlamento adına yapan Sayıştay'ın hizmetleri, doğrudan halk yararına gerçekleştirilen çok önemli ve değerli bir görev niteliğindedir. Bu anlamda Sayıştay, Devlet bütçesinin güvencesi konumundadır.

Anayasanın 160. maddesi, herhangi bir ayırım yapmadan, genel ve katma bütçeli dairelerin bütün gelir ve giderleri ile mallarını Sayıştay'ın denetimine bağlamıştır.

Ancak, 1050 sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanunu'nun 127. maddesi uyarınca, Cumhurbaşkanlığı, TBMM ve Sayıştay harcamaları Sayıştay denetiminin dışında bırakılmıştır.

Bu üç Devlet organının mali denetimi, Millet Meclisi İctüzüğüne göre Meclis Hesaplarını İnceleme Komisyonu'nun tetkiki çerçevesindedir.

Yasanın bu hükmü açıkça Anayasaya aykırılık taşımaktadır. Demokrasinin özü ve ruhuyla da bağdaşmaz. Denetim işlevinde adaletsizlik, eşitsizlik yaratır. Bunun düzeltilmesi lazımdır.

Cumhurbaşkanlığı, TBMM ve Sayıştay harcamalarının da, Anayasa'da belirtilen bütünlük içinde, Sayıştay'ın denetimine tabi olması gerektiğini bir kere daha vurgulamak isterim.

Aynı görüşün, son yıllarda artan sayılarda oluşturulan, bütçe ve dolaşısıyla denetim dışı bırakılan fonlar için de geçerlidir. Bu yönde oluşturulan fonlar, yürütmeye harcama rahatlığı vermekle beraber, kamu maliyesinin parlamenter kontrolünü ortadan kaldıran bir sonuç yaratmaktadır.

Bu durum Devlet bütçesinin bütünlük ve genellik ilkelerine aykırıdır. Demokratik ilkelerle bağdaşmamaktadır. Denetim işlevini zayıflatmaktadır.

Bu nedenle, hangi nedenle olursa olsun, yürütme tarafından oluşturulan fonların TBMM'nin ve Sayıştay'ın denetimi içine alınmasında yarar ve gerek vardır.

130 yıldan beri Devlet yapısı içinde ihtiyaç duyulan bir kurum olarak varlığını sürdüren Sayıştay'ın her yönden geliştirilmesi de ayrı bir önem taşımaktadır.

Geçen yıl temeli atılan ve kısa zamanda tamamlanacağına inandığım yeni binasında Sayıştay'ımız, hizmetlerini daha da başarılı ve verimli olarak sürdürme imkanına kavuşacaktır.

Ayrıca, Sayıştay'ın, ilgili yasalarda ve Meclis İçtüzüğü'nde yapılacak yeni düzenlemelerle, parlamentoyla daha yakın ilişki ve işbirliği içinde, mali denetim görevini daha etkin olarak yerine getireceği inancındayım.

Bu mutlu ve anlamlı kuruluş yıldönümünde Sayıştay'ımızın değerli mensuplarını başarı ve esenlik dileklerle, içten sevgi ve saygılarla selamlarım.

III

**SAYIŞTAY'IN 130. KURULUŞ
YILDÖNÖMÖ MÖNASEBETÖYLE
BASINIMIZDA YER ALAN YAZILAR**

Cindoruk: "Sayıştay Cumhurbaşkanlığı'nı denetlesin"

İnönü de, geçmişteki uygulamalar nedeniyle Sayıştay'ın bağımsızlığının zedelendiğini söyledi.

TBMM Başkanı Hüsamettin Cindoruk, Cumhurbaşkanlığı'nın, TBMM'nin ve Sayıştay'ın harcamalarının Sayıştay tarafından denetlenmesi gerektiğini söyledi.

Sayıştay'ın 130. kuruluş yıldönümünde konuşan Cindoruk, Sayıştay'ın denetlemelerini TBMM adına yaptığını, demokrasilerde meclislerin işlevlerinden birisinin de yürütme organını denetlemek olduğunu belirtti. Sayıştay'ın, bütçenin yasalara uygun olarak kullanılmasını ve harcanmasını denetlediğini hatırlatan Cindoruk, Cumhurbaşkanlığı'nın, TBMM'nin ve Sayıştay'ın denetim dışı bırakılmasının Anayasaya aykırı olduğunu söyledi. Cindoruk, "bu demokrasinin özü ve ruhuyla bağdaşmaz" dedi. Cindoruk ayrıca, son yıllarda sayıları artan ve denetim dışı bırakılan fonların da Sayıştay tarafından denetlenmesi gerektiğini söyledi.

Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Erdal İnönü de Sayıştay'ın kuruluş yıldönümü nedeniyle yaptığı açıklamada, geçmişteki uygulamalardan ötürü Türkiye'deki Sayıştay'ın bağımsızlığının zedelendiğini söyledi.

Dünya Sayıştaylar Birliği ve Almanya Sayıştay Başkanı Dr. Heinz Günter Zavelberg de, bağımsızlığın, Sayıştayların denetim görevlerini dış etkilerden arınmış olarak yerine getirebilmeleri için önemli bir ön koşul olduğunu söyledi.

Sayıştay Başkanı Vecdi Gönül ise, Anayasa ve Anayasa Mahkemeleri kararlarına rağmen bazı kamu kuruluşlarının yasal denetiminin Sayıştay denetiminin dışında tutulduğunu, bunun ülkedeki denetim bütünlüğünü olumsuz etkilediğini söyledi. Gönül, "yeni anayasa hazırlıkları meyanında Sayıştay'a, kendi denetim alanının sınırlandırılması hallerine münhasır olmak üzere Anayasa Mahkemesi'ne müracaat hakkının tanınması bu meseleyi çözecektir" dedi.

(Milliyet Gazetesi, 2.6.1992)

Cindoruk: Üç kurumun Sayıştay denetimi dışında bırakılması anayasaya aykırı

Köşk, TBMM ve Sayıştay'a mali denetim

ANKARA (AA)- TBMM Başkanı Hüsamettin Cindoruk, Cumhurbaşkanlığı, TBMM ve Sayıştay'ın, Sayıştay denetimi dışına bırakıldığını, bu durumun anayasaya aykırı olduğunu belirterek söz konusu üç kurumun Sayıştay denetimine tabi olması gerektiğini söyledi.

Sayıştay'ın 130. yıldönümü, Hacettepe Üniversitesi Konferans salonunda düzenlenen törenle kutlandı. Törende konuşan TBMM Başkanı Cindoruk, demokrasilerde parlamentoların temel işlevlerinden birisinin yürütme organını denetleme olduğunu belirtti. Denetimin sadece siyasi anlamdaki uygulamaları değil, devletin genel yapısı içinde yer alan tüm kurum ve kuruluşların harcamalarını ve hesap muhakemelerini de kapsadığını vurgulayan Cindoruk, bu anlamda Sayıştay'ın devlet bütçesinin güvencesi konusunda olduğunu ifade etti.

Cindoruk, anayasanın 160. maddesinin herhangi bir ayırım yapmadan genel ve katma bütçeli dairelerin bütün gelir ve giderleri ile mallarını Sayıştay'ın denetimine bağladığını hatırlatarak şunları söyledi:

"Ancak 1050 sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanunu'nun 127. maddesi uyarınca Cumhurbaşkanlığı, TBMM ve Sayıştay harcamaları Sayıştay denetiminin dışında bırakılmıştır. Bu üç devlet organının mali denetimi TBMM içtüzüğüne göre Meclis Hesaplarını İnceleme Komisyonu'nun tetkiki çerçevesindedir. Yasanın bu hükmü açıkça anayasaya aykırılık taşımaktadır. Demokrasinin özü ve ruhuyla da bağdaşmaz. Denetim işlevinde adaletsizlik, eşitsizlik yaratır. Bunun düzeltilmesi lazımdır. Cumhurbaşkanlığı, TBMM ve Sayıştay harcamalarının da anayasada belirtilen bütünlük içinde Sayıştay'ın denetimine tabi olması gerektiğini bir kere daha vurgulamak isterim."

Cindoruk, son yıllarda sayıları artan ve denetim dışı bırakılan fonların da Sayıştay denetimi içine alınmasında yarar olduğunu sözlerine ekledi.

Kutlama nedeniyle Cumhurbaşkanı Özal da Sayıştay Başkanlığı'na bir mesaj yolladı.

SHP Genel Başkanı ve Başbakan Yardımcısı Erdal İnönü de yayımladığı mesajında, 1983 yılından sonra Sayıştay Kanunu'nda yapılan değişikliklerle kurumun bağımsızlığının zedelendiğini söyledi. İnönü, Sayıştay'ın TBMM adına denetim yaptığını, ancak bunlardan TBMM'nin bilgilendirilmediği veya TBMM'ye sunulacak ağırlıkta denetim bulguları üretilmediğini bildirdi. Sayıştay'ın yüzeysel bir denetimle yetindiğini ifade eden, İnönü, bütün çağdaş Sayıştayların kamu hesaplarının düzenliliği ve harcamalarının yasallığının kontrolünün yanı sıra hizmetlerin verimlilik ve tutumluluk ilkelere uygunluğunu da denetleyebildiğini kaydetti.

Partisinin geçmişte, Sayıştay'ın iktidarda olan partilerin egemenliğine sokma eylemlerine karşı çıktığını hatırlatan İnönü, bu amaçla da Sayıştay Yasası'nda değişiklik yapan 3677 sayılı kanunun iptali için Anayasa Mahkemesi'ne başvurduklarını ve yasanın iptal edildiğini anlattı. İptal kararının altı ay içinde yürürlüğe gireceğini bildiren İnönü, yapılacak düzenlemelerin iptal edilen maddelerle sınırlı kalmamasını ve Sayıştay'a çağdaş bir kimlik kazandırılmasını istedi.

(Cumhuriyet Gazetesi, 2.6.1992)

Sayıştay Başkanı Gönül, Anayasa Mahkemesi'ne başvuru hakkı istedi

TBMM Başkanı Hüsamettin Cindoruk, Cumhurbaşkanlığı, TBMM ve Sayıştay harcamalarıyla, fonların da Sayıştay denetiminden geçmesi gerektiğini söyledi. Yasayla öngörülen bu ayrıcalıkların Anayasa'ya aykırı olduğunu ve düzeltilmesi gerektiğini bildiren Cindoruk, "Bu durum, devlet bütçesinin bütünlük ve genellik ilkelerine aykırıdır. Demokratik ilkelerle bağdaşmamaktadır. Denetim işlevini zayıflatmaktadır" dedi. Sayıştay'ın 130 uncu kuruluş yıldönümü dün, Hacettepe Üniversitesi'nde düzenlenen törenle kutlandı. Toplantıya gelmeyen Cumhurbaşkanı Turgut Özal, kutlama mesajı gönderdi. Devlet Bakanı Akın Gonen, Anayasa Mahkemesi, Yargıtay, Danıştay başkanları ve diğer yüksek yargı organlarının mensupları törende hazır bulundu. Sayıştay Başkanı Vecdi Gönül konuşmasında, Sayıştay'a Anayasa Mahkemesi'ne başvurma hakkı tanınmasını istedi.

(Hürriyet Gazetesi, 2.6.1992)

**CUMHURBAŞKANI TURGUT ÖZAL, BAŞBAKAN SÜLEYMAN
DEMİREL VE BAŞBAKAN YARDIMCISI ERDAL İNÖNÜ'NÜN
GÖNDERDİKLERİ KUTLAMA TELGRAFI METİNLERİ**

Sayın Vecdi Gönül
Sayıştay Başkanı
Ankara

Devlet hayatımızın köklü bir kuruluşu olan Türkiye Cumhuriyeti anayasasının 160. maddesi gereğince genel ve katma bütçeli dairelerin bütün gelir ve giderleri ile mallarını Türkiye Büyük Millet Meclisi adına denetleyen Sayıştay'ımız ifa ettiği başarılı hizmetleri ile saygıdeğer bir müessesedir. Kuruluşunun 130. yıldönümünü idrak eden Sayıştay'ın bundan böyle de etkin ve başarılı görevler ifa edeceğine olan inancımı tekrar etmek isterim. Bu mutlu yıldönümünüzü içtenlikle kutlar, şahsınızda Sayıştay'ın bütün mensuplarına en iyi dileklerimi ve sevgilerimi iletirim.

Turgut Özal
Cumhurbaşkanı

Sn. M. Vecdi Gönül
Sayıştay Başkanı
Hacettepe Üniversitesi M Salonu
Ankara

Nazik davetinize teşekkür ederim. Türk Hukuk sisteminde bir hesap mahkemesi ve denetim inceleme organı olarak 130 yıldır üstlendiği sorumlulukları en iyi şekilde yerine getiren Sayıştay'ın kuruluş yıldönümünü içtenlikle kutlar şahsınızda değerli mensuplarınıza en iyi dileklerimi sunarım saygılar.

Süleyman Demirel
Başbakan

Sayın Vecdi Gönül
Sayıştay Başkanı
Ankara

Sayıştayın kuruluşunun 130 ncu yıldönümünü başta şahsınız olmak üzere tüm mensuplarına kutlu olmasını diler saygılarımı sunarım.

Erdal İnönü
Devlet Bakanı ve
Başbakan Yardımcısı

Sayıştay 130. Kuruluş Yıldıönümü Dolayısıyla Kutlama Telgrafı
Gönderenler :

- Turgut Özal : *Cumhurbaşkanı*
- Süleyman Demirel : *Başbakan*
  - Erdal İnönü : *Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı*
  - Şerif Ercan : *Devlet Bakanı*
  - İsmet Sezgin : *İçişleri Bakanı*
  - Fikri Sağlar : *Kültür Bakanı*
  - Erman Şahin : *Devlet Bakanı*
  - Cavit Çağlar : *Devlet Bakanı*
  - Abdulkadir Ateş : *Turizm Bakanı*
  - Dr. Vefa Tanır : *Orman Bakanı*
  - Mehmet Batallı : *Devlet Bakanı*
  - Dr. Yıldırım Aktuna : *Sağlık Bakanı*
  - M. Seyfi Oktay : *Adalet Bakanı*
  - Köksal Toptan : *Milli Eğitim Bakanı*
  - Necmettin Gevheri : *Tarım ve Köyüşleri Bakanı*
  - Mehmet Moğultay : *Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı*
  - Mehmet Ali Yılmaz : *Devlet Bakanı*
  - Prof. Dr. Tansu Çiller : *Devlet Bakanı*
  - Ömer Barutçu : *Devlet Bakanı*
  - İbrahim Tez : *Devlet Bakanı*
  - Orhan Kilercioğlu : *Devlet Bakanı*
  - Tahir Köse : *Sanayi ve Ticaret Bakanı*
  - Gökberk Ergenekon : *Devlet Bakanı*

- Ersin Faralyalı : *Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı*
- Nevzat Ayaz : *Milli Savunma Bakanı*
- Sümer Oral : *Maliye ve Gümrük Bakanı*
- Orgeneral Siyami Taştan : *Hava Kuvvetleri Komutanı*
- Alaattin Kurt : *Kocaeli Milletvekili*
- Nurettin Tokdemir : *Hatay Milletvekili*
- Abid Kıvrak : *Konya Milletvekili*
- Lütfullah Kayalar : *Yozgat Milletvekili*
- Seyfettin Akar : *Muğla Milletvekili*
- Osman Özbek : *Konya Milletvekili*
- Muhsin Yazıcıoğlu : *Sivas Milletvekili*
- Fevzi Başaran : *İstanbul Milletvekili*
- Süleyman Hatinoğlu : *Artvin Milletvekili*
- Fethullah Erbaş : *Van Milletvekili*
- Seyfi Şahin : *Kayseri Milletvekili*
- Refaaddin Şahin : *Ordu Milletvekili*
- Nahit Menteşe : *Aydın Milletvekili*
- Ali Yiğit : *Mardin Milletvekili*
- Mehmet Salim Ensaroğlu : *Diyarbakır Milletvekili*
- Salih Ergül : *İstanbul Milletvekili*
- Abdullatif Şener : *Sivas Milletvekili*
- Mehmed Gedik : *Bursa Milletvekili*
- İbrahim Özdemir : *İstanbul Milletvekili*
- Mustafa Küpeli : *Adana Milletvekili*

- Necmi Hoşver : *Bolu Milletvekili*
- Cevat Ayhan : *Sakarya Milletvekili*
- Güneş Müftüoğlu : *Zonguldak Milletvekili*
- Celal Kürkoğlu : *Adıyaman Milletvekili*
- Yüksel Yalova : *Aydın Milletvekili*
- Gürhan Çelebican : *İstanbul Milletvekili*
- Işıl Saygın : *İzmir Milletvekili*
- Hasan Peker : *Tekirdağ Milletvekili*
- Emin Kul : *İstanbul Milletvekili*
- Halil Çulhaoğlu : *İzmir Milletvekili*
- Aykut Edibali : *Kayseri Milletvekili*
- Atilla Hun : *Kars Milletvekili*
- Hüsamettin Özkan : *İstanbul Milletvekili*
- Melike Tugay Hasefe : *İstanbul Milletvekili*
- Yusuf Namoğlu : *İstanbul Milletvekili*
- Dr. Naci Kemal Ekşi : *İstanbul Milletvekili*
- Mehmet Özkan : *İzmir Milletvekili*
- Halil Başol : *Tekirdağ Milletvekili*
- Z. Selçuk Maruflu : *İstanbul Milletvekili*
- Melih Gökçek : *Ankara Milletvekili*
- Mehmet Sevilgen : *İstanbul Milletvekili*
- İbrahim Gürsoy : *İstanbul Milletvekili*
- Bedrettin Dalan : *İstanbul Milletvekili*
- İsmail Sancak : *İstanbul Milletvekili*

- Şevket Kazan : *Kocaeli Milletvekili*
- Fecri Alpaslan : *Ağrı Milletvekili*
- Şahin Ulusoy : *Tokat Milletvekili*
- Cem Kozlu : *İstanbul Milletvekili*
- Ahmet Sezai Özbek : *Kırklareli Milletvekili*
- Osman Develioğlu : *Kayseri Milletvekili*
- Utku Güney : *Bayburt Milletvekili*
- Şükrü Yürür : *Ordu Milletvekili*
- Cengiz Altunkaya : *Aydın Milletvekili*
- Halil Çulhaoğlu : *İzmir Milletvekili*
- Azimet Köylüoğlu : *Sivas Milletvekili*
- İsmet Gür : *Aksaray Milletvekili*
- Baki Ataç : *Balıkesir Milletvekili*
- Ali İbrahim Tutu : *Erzincan Milletvekili*
- Prof. Dr. Mustafa Ünaldı : *Konya Milletvekili*
- Hasan Basri Eler : *Edirne Milletvekili*
- Hüseyin Baykal : *Balıkesir Milletvekili*
- Mustafa Kul : *Erzincan Milletvekili*
- Ender Karagül : *Uşak Milletvekili*
- Atilla Mutnan : *İzmir Milletvekili*
- Cengiz Bulut : *İzmir Milletvekili*
- Hüseyin Erdal : *Yozgat Milletvekili*
- Oltan Sungurlu : *Gümüşhane Milletvekili*
- Deniz Baykal : *Antalya Milletvekili*

- İrfan Gürpınar : *Kırklareli Milletvekili*
- Mustafa Kalemli : *Kütahya Milletvekili*
- Bekir Sami Daçe : *Adana Milletvekili*
- Rıza Müftüoğlu : *Erzurum Milletvekili*
- Bilal Güngör : *Ankara Milletvekili*
- İbrahim Dedelek : *Eskişehir Milletvekili*
- Turhan Tayan : *Bursa Milletvekili*
- Sabri Öztürk : *İstanbul Milletvekili*
- Muharrem Semsek : *Çorum Milletvekili*
- Selahattin Kılıç : *Adana Milletvekili*
- Ünal Erkan : *Bölge Valisi*
- Jale Aytaman : *Muğla Valisi*
- Yavuz Erkmen : *Bartın Valisi*
- Saffet Arıkan Bedük : *Malatya Valisi*
- Oğuz Kağan Köksal : *Denizli Valisi*
- Adil Yanan : *Sinop Valisi*
- Ahmet Karabilgin : *Sivas Valisi*
- Lütfi Tuncel : *Aydın Valisi*
- Cemalettin Sevim : *Hakkari Valisi*
- İhsan Dede : *Konya Valisi*
- Doğan Ünlüsoy : *Elazığ Valisi*
- M. Recai Tosyalı : *Burdur Valisi*
- Hüsnü Tuğlu : *Çanakkale Valisi*
- T. Yüksel Öge : *Amasya Valisi*

- M. İrfan Kurucu : *Uşak Valisi*
- Atilla Koç : *Giresun Valisi*
- Selahattin Onur : *Artvin Valisi*
- Çetin Birmek : *İçel Valisi*
- Recep Birsin Özen : *Gaziantep Valisi*
- Erol Zihni Gürsoy : *Rize Valisi*
- Utku Acun : *Hatay Valisi*
- Hayri Kozakçioğlu : *İstanbul Valisi*
- Şinasi Kuş : *Samsun Valisi*
- Mehmet Ozgun : *Tokat Valisi*
- Ertuğrul Dokuzoğlu : *Isparta Valisi*
- Recep Yazıcıoğlu : *Erzincan Valisi*
- Şenol Engin : *Tekirdağ Valisi*
- Erdal Aksu : *Çankırı Valisi*
- Ertuğrul Ersoy : *Yozgat Valisi*
- Sami Sönmez : *Manisa Valisi*
- Kutlu Aktaş : *İzmir Valisi*
- Zeki Şanlı : *Batman Valisi*
- Baybars Sezerler : *Kırklareli Valisi*
- Mehmet Ağar : *Erzurum Valisi*
- Saim Çotur : *Antalya Valisi*
- Erol Uğurlu : *Bayburt Valisi*
- Muammer Güler : *Niğde Valisi*
- Yahya Gür : *Mardin Valisi*

- İsmet Metin : *Ağrı Valisi*
- Erdinç Büyükakalın : *Gümüşhane Valisi*
- Mustafa Yıldırım : *Çorum Valisi*
- Ziyaeddin Akbulut : *Şanlıurfa Valisi*
- Mustafa Yücel Özbilgin : *Adıyaman Valisi*
- Koraltay Nitaş : *Muş Valisi*
- Aykut Ozan : *Afyon Valisi*
- Aydın Arslan : *Karaman Valisi*
- A. Fuat Güven : *Eskişehir Valisi*
- Murat Karayalçın : *Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı*
- Ali Rıza Koç : *Altındağ Belediye Başkanı*
- Ramazan Tosun : *Etimesgut Belediye Başkanı*
- Kemal Nebioğlu : *Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu Genel Başkanı*
- İhsan Doğramacı : *YÖK Başkanı*
- Prof. Dr. Mehmet Sağlam : *19 Mayıs Üniversitesi Rektörü*
- Prof. Dr. Uğur Buget : *Gaziantep Üniversitesi Rektörü*
- Prof. Dr. Sedat Arıtürk : *Dicle Üniversitesi Rektörü*
- Prof. Dr. Ergün Toğrol : *Boğaziçi Üniversitesi Rektörü*
- Prof. Dr. Naci Kınacıoğlu : *Erciyes Üniversitesi Rektörü*
- Prof. Dr. Mithat Özsan : *Çukurova Üniversitesi Rektörü*
- Prof. Dr. Sermet Akgün : *Ege Üniversitesi Rektörü*
- Vahit Erdem : *Savunma Sanayi Müsteşarı*
- Emre Kongar : *Kültür Bakanlığı Müsteşarı*
- Rıza Akdemir : *Vali - Müsteşar Yardımcısı*

- Kerim Aydın Erdem : *TRT Genel Müdürü*
- Ceyhan Baytur : *Anadolu Ajansı Genel Müdürü*
- Kemal Işık : *Tüpraş Genel Müdürü*
- Sami Erdem : *Tütünbank Genel Müdürü*
- Ünal Korukçu : *Türkiye İş Bankası Genel Müdürü*
- Doç. Dr. Nevzat Saygılıoğlu : *Maliye ve Gümrük Bakanlığı Gelirler Genel Müdür Yardımcısı*
- Can Pulak : *Cumhurbaşkanı Başdanışmanı*
- Turgut Yücel : *Büyükelçi - Başbakan Başdanışmanı*
- Nihat Başakar : *Sayıştay Emekli Daire Başkanı*
- Le bip Kıdıroğlu : *Emekli Uzman Denetçi*
- Mehmet Dağhan : *Emekli Uzman Denetçi*
- Çetin Altınöz : *Emekli Uzman Denetçi*
- H. Nafiz Geçer : *Emekli Uzman Denetçi*
- Mahmut Şevket Siber : *Emekli Uzman Denetçi*
- Mehmet Alptürk : *Emekli Uzman Denetçi*
- Salih Benli : *Emekli Sayıştay Denetçisi*
- M. Saim Barlas : *Emekli Denetçi*
- Şükran Velidedeoğlu : *Emekli, Merhum Uzman Denetçi Fahrettin Velidedeoğlu'nun eşi.*
- Selahattin Özçelik : *Emekli Yüzbaşı*

**SAYIŞTAY BAŞKANI M. VECDİ GÖNÜL'ÜN
27-29 MAYIS 1992 TARİHLERİ ARASINDA
İSTANBUL'DA DÜZENLENEN EUROSAT SEMİNERİNDE
YAPTIKLARI AÇILIŞ KONUŞMASI**

Sayın Başkan

Saygıdeğer Misafirler

Avrupa Sayıştay'ları Birliği (EUROSAT) nin 2 inci Semineri dolayısıyla bu tarihi binada toplanmış bulunuyoruz. Bu münasebetle, davetimize icabetle yurt içinden ve yurt dışından teşrif eden bütün misafirlerimize hoş geldiniz diyor, hepinizi en derin saygılarımla selamlıyorum.

Bu seminer Türk Sayıştay'ı ile Avrupa Topluluğu Sayıştay'ı tarafından müştereken hazırlanmıştır. Kıymetli katkılarınızla elde edeceğimiz değerli sonuçlar, EUROSAT'ın 1993 yılında İsveç'te yapacağı ikinci kongresinin temel hazırlık çalışmalarından biri olacaktır. Avrupa Sayıştay'ları çok eski tarihlere giden mazilerine oranla çok yeni kurmuş oldukları EUROSAT Teşkilatı, karşılıklı tecrübe, fikir ve bilgi alışverişi için en müsait bir zemini teşkil etmektedir. Özellikle Avrupanın doğu ve batısının birbirine daha çok yaklaştığı bugünlerde yapacağımız görüş alışverişinin çok daha müsmir olacağına inanıyorum.

EUROSAT'ın 2. seminerinin teşkilatımızın bugünkü şekli ile kuruluşunun 130. yılına tesadüfümüz bizim için kıvanç vesilesi olmuştur. Seminer faaliyetleri yanında sizlere yurdumuzu ve İstanbul'u tanıtmak fırsatını da bulduğumuz için memnunuz. Eminim bu gezinizde insanlığın müşterek değer ve medeniyet eserlerinden pek çoğunu görmek fırsatını bulacaksınız. Hatta, çok muhtemeldir ki kendi medeniyetinizin köklerini veya yansımalarını görmeniz de mümkün olabilecektir.

Bu toplantının kusursuz ve verimli olması için, görevli arkadaşlarımız büyük gayret sarfettiler. Buna rağmen beşerin hatadan salim olmadığı muhakkaktır. Ayrıca, Ankara'nın çok daha düzenli şartlarında yaşamaya ve çalışmaya alışmış olan bizler, kozmopolit İstanbul'un kargaşasının problemlerini çözmekte zorlandığımızı; geleneksel olarak kuruluşları hep tenkid ederken hareketin merkezi olmakta da intibak sıkıntısı çektiğimizi kabul etmeliyiz. Bununla beraber şahsım ve arkadaşlarımın sizlerin her türlü sorusuna cevap vermeye, müşkilinizi halletmeye amade olduğumuzu belirtmek isterim.

Seminerimizin açılışını yapmak üzere gelerek bizleri onurlandıran T.B.M.M. Başkanvekili Sayın Yıldırım AVCI'ya, Seminerin hazırlanmasında değerli katkıları bulunan EUROSAl teşkilatı ve İtalya Sayıştay Başkanı Mr. Guiseppe CARBONE'ye EUROSAl Genel Sekreteri Mr. Adolfo Carretero PEREZ'e, seminer'de oturma başkanlığı yapmak suretiyle, bu seminerin daha verimli sonuçlanmasına büyük katkıları olacaklarından emin bulunduğum; İsveç Sayıştay Başkanı Mr. İngemar MUNDEBO'ya Fransa Sayıştay Başkanı Mr. Pierre ARPAİLLANGE'a ve Portekiz Sayıştay Başkanı Prof. Dr. Antonio SOUSA-FRANCO'ya Avrupa Topluluğu Sayıştay Başkanı Mr. Aldo ANGIOI'ye, hazırlık çalışmalarını Türk Sayıştay ile yapıcı bir koordinasyon çerçevesinde liyakatle ve büyük bir sorumluluk şuuruyla gerçekleştiren Avrupa Topluluğu Sayıştay Üyesi ve bu Sayıştay kanadından seminer raportörü olan Mr. John CAREY'e ve diğer Avrupa Topluluğu Sayıştay'ı mensuplarına, seminere yakın ilgi gösteren ve hazırlık çalışmalarına destek veren tüm delegasyonların değerli mensuplarına, teşekkürü bir borç biliyorum.

Ayrıca İstanbul Valisi Hayri KOZAKCIOĞLU'na, Belediye Başkanı Nurettin SÖZEN'e Milli Saraylar Daire Başkanı Türkan İNCE'ye Kartal Belediye Başkanı Mehmet Ali BÜKLÜ'ye çok değerli yakın ilgilerinden dolayı teşekkürlerimi sunuyorum.

Sözlerimi bitirirken EUROSAl sayın başkanına, üye ülkelerin sayın başkan, heyet başkan ve delegelerine, davetimize lütfedip icabet eden Cezayir, Pakistan, Kıbrıs, Kuveyt, Fas, Kazakistan, Makedonya Sayıştay Başkanı, Üye ve mensupları ile bütün davetlilerimize tekrar hoşgeldiniz diyor, Seminere katılan değerli konularımızın ülkemizde verimli çalışmalarla beraber mutlu günler geçirmelerini diliyor, saygılar sunuyorum.